

Bir Hikâyemiz Var: BİR KUCAK ÇİÇEK

Memduh Şevket ESENDAL

Nüfus Müdürü emekli rahmetli Necip Efendi'nin kızı Bedriye ile Simkeşlerin Ahmet Efendi'nin oğlu Teğmen Selim'i nişanladılar.

Kız on sekiz yaşlarında, oğlan yirmi bir. Komşu çocukları oldukları için tanışıyorlar. O yıllarda kaç göçü daha kalkmış değildi. Ama kızlar isteyince delikanlılara görünürler, bir evlenmek içinde, analar, bacılar da onlara yardım ediverirler. Nişanlılar görüşürler. Arada birkaç söz konuşulduğu da olur. Ama ne yürek çarpıntıları, ne beniz uçukları, ne dil dolaşmaları... Sonra düşüneler: "Ne dedimdi, o ne dedi..."

Öğle saatlerinin sessizliği içinde kız örgü örer. Asma çardağının yeşil gölgeleri odayı loşlaştırır. Oğlan düşünür, gülümser. Sonra kulaklarına kadar kızarır... İsmetli, utangaç kalmak ne değerli, ne tatlıdır. Sevgiyi ne kadar artırır!

Bedriyelere gelip giden Zilha Kadın'ın yardımıyla komşu kapısı önünde Selim ile Bedriye beş dakikacık konuştular. El de sıkıştı. Bu konuşma, bir konuşmadan daha çok bir sözleşme, bir antlaşma gibiydi. Elleri birbirinden kolay ayrılmadı.

*

Bu antlaşmanın haftası içinde Selim İstanbul'a gitti, oradan da alayına yolladılar. Biraz sonra da ortalığın karışıklığı arttı. Seferberlik, arkasından da harp patladı.

Savaşı ilk görenlerin içlerine bir ürküntü, biraz da korku gelir. Ancak insan korkar da dövüşemez sanmamalı. Hem korkar, hem de dövüşür. "El arı, düşman gayreti" vardır. Düşmanı haksız bulup ona kızgınlık vardır. Yurt vardır. Yurdun içinde Bedriye vardır. O, elinin ateşi daha avucunun içinde duran, o, saçının lüleciği kaşının ucuna düşen güzel kız... Bunlar adamı ateşe saldırtabilirler.

Korkanlar değil de, gönüllerinde hiçbir sevgileri

olmayanlar savaşamazlar. İç sesleri susmuştur. Yaşayacaklar, çok sözler söyleyecekler, ama hiçbir iş yapmayacaklardır. Bunlar dövüşemezler. Dövüşenleri de caydırmağa çalışırlar.

Selim, üç ay içinde siper vuruşmalarına alıştı, kanıksadı, bulunduğu kıtanın işine çok yarar bir adam oldu. Bu sırada da kolundan yaralandı. İstanbul'a götürdüler. İki ay sonra yeniden bölüğüne döndü. Tam bu sıralarda Nedim adında bir arkadaşıyla bir daha yaralandılar. Nedim'in yalnız köprücük kemiği kırılmış, sağ kürek kemiği de delinmişti ama delikanlı öldü. Selim'in akciğerinde iki kurşun kalmış, bir gülle parçasıyla da kafa kemiği kırılmıştı, ama ölmedi, yaşadı, ancak iki gözü de görmez oldu.

*

Günün birinde bir hastahane yatağında gözlerini açıp da içine gömüldüğü derin karanlığın açılmadığını duymak, gözlerim açılmadı mı diye eliyle göz kapaklarını yoklamak, sonra gözlerinin hiçbir şey görmediğini anlamak ne kadar acıdır. Hele ilk günlerde!

Doktorlar artık göremeyeceğini söyleyemediler.

"Yavaş yavaş açılır, dediler; belki de ufak bir izi kalır!"

Ne korkulu umutlar! Ciğerindeki kurşunlardan biri alınmış, öteki alınamamış. Doktorlar yaşatabildiklerine seviniyorlar. Bu sevinç yerinde mi, değil mi bilemiyorum. Yirmi üç yaşında bir delikanlı, iki göz birden kör! Ne işe yarar?

Elleriyle gözlerini yokuyor; yanında yatanlara soruyor... Görünürde gözleri sağlam gözler gibi. Doktorların söyledikleri doğru mu? Yavaş yavaş görececek mi? Ara sıra bir gözleriyle biraz ışık gördüğünü sanıyor. Hiç kıılmadan durup o ışığa bakıyor. Eğer bu körlükten kurtulamazsa, bu ağır üzüntüden kurtulmanın tek yolu, şakağına bir kurşun sıkmaktır.

Ölümünden hiç korkusu kalmamış. Orada karanlık bile yok. Son yaralanışında hiçbir şey duymadı. Kör olarak yaşamaktansa...

Biraz canlanıp iyileşince Almanya'ya yolladılar. Bakıldı, incelendi, konsültasyon yapıldı; sonra oradaki doktorlar da buradakiler gibi söylediler:

-Türk doktorları ne dediler?

-Yavaş yavaş görür, diyorlar.

-Doğru söylemişler. Biz de böyle düşündük. Hiç dokunmamalı. Kendi kendine görmeye başlamasını beklemeli!

Çiğerindeki kurşuna da el vurmadılar.

*

Almanya'dan dönünce ne yapacağını bilmiyordu. Memleketini düşündü. Hiçbir şey yazmamış, oradan da hiçbir mektup alamamıştı. Doktorlar "Bekle!" diyorlar; biraz beklemeli. Bunun kör olduğunu memlekette haber almışlar mıdır?

Yanına verdikleri ere:

-Koluma gir! dedi.

Hemşerilerinin İstanbul'a geldikçe kaldıkları otele gidip memleket haberlerini öğrenmeyi kararlaştırdı. Caddeye çıkınca bir arabaya binip otele gitti.

Otelci orada yokmuş. Bekledi. Bu arada da iki kişi onu tanıdılar. Gelip hatırını sordular. Sonra otelci geldi. O da tanıdı. Oteldekilerin ağızlarına bakılırsa memlekette Selim'in kör olduğunu bilmeyen kalmamış olsa gerek. Otelci de:

-Duymuşlardır. Duyulmaz olur mu? diyor.

Selim:

-Anam çok üzölmüştür, dedi. Beni görünce daha çok üzölecek. Gitsem mi, gitmesem mi? Düşünüyorum...

Otelci:

-Neye gitmeyeceksin, dedi. Meyhanede, kerhanede olmadı ya. Anan, akıllı kadınsa senin gibi çocuk doğurduğuna bakıp övünsün! Biz seninle övünüyoruz, ana övünmez mi?

Otelci bağıra bağıra konuşuyordu. Otelin kahvesinde oturanlar da susmuş dinliyorlardı.

Bilmeyenler de Selim'i öğrendiler. Selim bu durumdan sıkıldı. Böyledir: İyi yaratılmış insanlar, gördükleri büyük hizmetleri küçümserler. Biraz okşanılmak, sevilme onları ağlatacak kadar sevinir. Otelciyi dinledikten sonra niyeti değişti:

-Gideyim Hasan Efendi, dedi.

*

Daha trendeyken memleketlilerinden, anasının öldüğünü, evlerinin kapalı kaldığını öğrendi. Bir yandan acı acı ağladı, bir yandan da onun kendisini bu durumda görmediğine sevindi.

Dayısının evine indi. Yüzlerini görmediği için,

yengesinin, dayısının, çocukların onu nasıl karşıladıklarını anlayamadı. Bir kör yeğenin eve gelip kalması, yeğen için olduğu kadar evdekiler için de hoş bir şey değildir. Selim, yardım edildiğini, az bile olsa başkalarına yük olduğunu istemiyor. Onlar da yardım etmekten çekiniyorlar. Yardımsız da yemek bile yiyemiyor. Selim bunu duyduğu için yemekten sonra bir söz sırasında, yarın Fatma'yı buldurup evi temizleteceğini söyledi. Ona öyle geldi ki, bu sözünden sonra, yengesinin sesi daha yumuşadı, dayısı da daha yüksek sesle konuşmağa başladı. Eh, insanlıktır. Onlara da hak vermeli. Kurulmuş bir evin düzenini bir köre göre bozup değiştirmek, o kadar da kolay bir iş değildir.

Kendi evinde de ayağını odalara, sofalara, merdivenlere alıştırmak, her şeyin yerini bellemek kolay değildir, ama ne de olsa kendi evidir; canı sıkılacak üzölecek kimse yoktur. Selim için, eliyle yoklayarak tıraş olmak, giyinip kuşanmak, şimdilik sıkıntılı bir şeydir. Bir azıcık görse...

*

Selim'in evine geldiğinin hemen ikinci günü, aşağı kattaki odada oturuyor, "Bir sandalye bulsam da mutfaktan yana olan bahçeye çıkıp otursam; mutfakta yemek hazırlayan Fatma'yla da konuşurum." diye düşünüyordu. Odanın kapısı yavaşça açıldı. Selim, görecekmış gibi başını çevirip kapıya baktı. O bakar bakmaz da sanki biri odadan uzaklaştı. Ses yok. Selim:

-Fatma, sen misin? diye sordu. Hiç ses yok. Sonra biraz geriden, kapının dışından Zilha Kadın'ın sesi:

-Benim yavrum, dedi Zilha!

-Yanında biri mi var?

Biraz durduktan sonra Zilha Kadın:

-Kimsecikler yok yavrum...

Yalan. Bedriye var. Kapıyı açan Bedriye'ydi. Selim'i görmeğe gelmişti. Onu iki gözü kapalı oturur, önüne bakar bulacağını sanıyormuş. Selim, gözlerini kapıya doğru çevirince, görüldüğünü sanıp çekildi. Zilha'ya da "O görüyor!" demek ister gibi işaretler yaptı. Zilha da, başıyla "Yok!" dedi. Bu sırada Selim:

-E, gelsene! Orada ne duruyorsun? dedi.

Bedriye, Zilha Kadın'ı odaya soktu. Kendisi orada mı kaldı, çekildi gitti mi? Anlaşılamadı.

*

Selim, Bedriye'nin sözünü, kimselere açmıyor. Bu söz açılırsa ne diyeceğini de bilmiyor. Bedriye Zilha'dan sordu:

-Beni hiç anmıyor mu? dedi.

-Anmıyor. Bana hiç sormadı. İstersen Fatma'dan sorayım!

-Sorma. Açsa sana açardı.

Bu sıralarda, mahallenin kadınları arasında bir söz çıktı: Selim bir dul kadın bulursa onunla evlenecek, kendisine baktıracakmış...

Bu söz epeyce söylendi. Zilha Fatma'nın ağzını aradı. Selim kendisi Fatma'dan sormuş:

-Tanıdığın bir dul kadın var mı? demiş. Fatma da bu sözü ortalığa yaymış. Bunu öğrenince Bedriye, Zilha'yı yolladı. Bir sabah, erken Zilha gelip Selim'in karşısına oturdu. Bedriye de kapının önündeydi. Zilha sözü biraz dolaştırdıktan sonra:

-Yavrucuğum, dedi, sen hiç nişanlımı sormuyorsun. Bak, onun da nineciği öldü. Bir ihtiyar baba-sıyla senden başka kimsesi yok.

Selim durdu. Sonra:

-Nasıl sorayım Zilha Bacı, dedi; bak ben ne oldum...

Gözyaşlarını göstermemek için başını çevirdi. O içerde ağladı, nişanlısı dışarda. Bedriye'nin koşup Selim'in dizlerine düşesi geldi.

Zilha Kadın:

-Nen var yavrum, dedi; gözlerin görmüyorsa, canın sağ ya! Yabanın dul karısından sana yâr olur mu? Nişanlın diyor ki, bir kadın alacaksa beni niçin almıyor? Nişanlısı değil miyim?

Selim başını eğdi. Yüzü görülmüyordu. Sonra mendilini çıkarıp gözlerini sildi. Kendi kendine konuşur gibi:

-Bana acıyor, değil mi? dedi. Ne suçu var da onu kör herifin karısı yapayım. Bahtı yokmuş yavrucağın. Bahtı olsaydı Teğmen Selim kör olmazdı...

Zilha Kadın ertesi sabah gene geldi. Bedriye demiş ki:

-Kör olsun, topal olsun, benim nişanlım değil mi? Eğer nişanını bozduysa yazıklar olsun! Ben kimselere varan değilim...

*

Bedriye nişanlısına vardı. Halk içinde, hele kadınlar, kızlar arasında her tür-lüsünü söyleyenler oldu:

-Ne vardı o kör oğlana vardı, güzelliğine yazık! diyenler oldu.

Bunların yanı sıra:

-Yiğit kızmış! Onun yerinde

ben olsam ben de varırdım, diyen kızlar da çıktı.

Ortaokulun bütün öğretmenleri, başlarında Müdür Hanım, bahçelerinde ne kadar çiçek varsa toplayıp getirdiler, Bedriye'nin önüne döktüler. Onu kucaklayıp bağrılarına bastılar, yanaklarından öpüp saçlarını okşadılar...

-Aşkolsun sana, yiğit kız, böyle kocaya böyle kadın gerekir. Çocukları getirip kocanla seni örnek insanlar olarak göstereceğiz, dediler.

Bedriye şaşırıp, ağlamağa başladı; ne diyeceğini, nasıl teşekkür edeceğini bilemedi...

Kuruldu kurulalı, bu şehirde hiç kimseye böyle bir düğün hediyesi verilmemiştir.

Günün birinde de çocukları almışlar, gene geldiler. Çocuklar Selim'in dizlerine sarıldılar.

-Seni unutmuyacağız. Sen bizim için gözlerini verdin, diye bağıştılar.

Selim çocuklara sarıldı, ağlamaktan tıkanarak:

-İki gözüm değil, bin gözüm olsaydı da sizin parlak gözleriniz uğruna verseydim, dedi.

Memduh Şevket Esendal

Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Esendal 1883 yılında Çorlu'da dünyaya geldi. Genç yaşında İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne üye oldu. Bu cemiyette önemli görevlerde bulundu. Anadolu'da başlayan Millî Mücadele'ye katıldı.

1921'de Ankara Hükûmeti'nin Bakü Elçiliğine gönderildi. Burada çok önemli işler yaptı. Dönüşünde İstanbul liselerinde öğretmenlik yaptı. Tahran ve Kâbil elçiliklerinde bulundu. Siyaset hayatına atıldı. Elazığ ve Bilecik milletvekilliği yaptı. 1945'te siyasî hayattan çekildi. Edebiyat dünyasında yer aldı. Muhtelif gazete ve dergilerde hikâyeler yayımladı. Eserlerinin en önemli özelliği, pürüzsüz temiz Türkçesi ve sade üslûbudur. Hikâye vadi-sinde Ömer Seyfettin'in izinden gitmiştir. Esendal, 1952 yılında Ankara'da vefat etmiştir.

Bazı eserleri şunlardır: **Hikâye:** *Bir Kucak Çiçek, Mendil Altında, Veysel Çavuş, Otlakçı, Bizim Nesibe...* **Roman:** *Ayaşlı ve Kiracıları.*

